

פרשת נח – ראשון

(ט) אלה תולדת נח נח איש צדיק
צדיק תמים היה בדרתיו
אתהאלהים התהלך-נח:
 ט אליו, תולדת נוח נוח
 גבר זכאי שלים הוה,
 בדרוהי: בדתלתא דיי,
 הליו נוח.

רס"א אלה תולדת נח נח איש צדיק. הואיל והזכירו ספר
 בשבחו שנאמר זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמדך שעקר
 תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים: בדורותיו. יש
 מרבותינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאלו היה בדור
 צדיקים היה צדיק יותר. ויש שדורשים אותו לגנאי לפי
 דורו היה צדיק ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב
 לכלום: את האלהים התהלך נח. ובאברהם הוא אומר אשר
 התהלכתי לפניו. נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם
 היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו: התהלך. לשון עבר. וזהו
 שמושו של ל' בלשון כבד משמשת להבא ולשעבר בלשון
 אחד קום התהלך להבא. התהלך נח לשעבר. התפלל בעד
 עבדך להבא. ובא והתפלל אל הבית הזה לשון עבר אלא
 שהיו"ו שבראשו הופכו להבא:

(י) ויולד נח שלשה בנים
את-שם את-חם ואת-יפת:
 י ואוליד נוח, תלתא
 בנין ית שם, ית חם וית
 יפת.

(יא) ותשחת הארץ לפני
האלהים ותמלא הארץ
חמס:
 יא ואתחבלת ארעא,
 קדם יי: ואתמליאת
 ארעא, חטופין.

רס"ב ותשחת. לשון ערוה ועבודת אלילים (ס"א ערוה כי השחית
 כל בשר את דרכו ועבודת אלילים) כמו פן תשחיתון: ותמלא הארץ
 חמס. גזל

(יב) וירא אלהים אתהארץ
והנה נשחתה פיהשחית
כל-בשר את-דרכו על-
הארץ: ס
 יב ורחא יי ית ארעא,
 והא אתחבלת: ארי
 חבילו כל בסרא אנש
 אורחיה, על ארעא.

רס"ג כי השחית כל בשר. אפלו בהמה חיה ועוף נזקקין
 לשאינן מינן:

(יג) ויאמר אלהים לנח קן
כל-בשר בא לפני כי-
מלאה הארץ חמס מפניהם
והנני משחיתם אתהארץ:
 יג ואמר יי לנח, קצא
 דכל בסרא עאל לקדמי
 ארי אתמליאת ארעא
 חטופין, מן קדם
 עובדיהון בישיא;
 והאנא מחבילהון, עם
 ארעא.

רס"ד קן כל בשר. כל מקום
 שאתה מוצא זנות ועבודת אלילים
 אנדרלמוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים: כי מלאה
 הארץ חמס. לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל: את הארץ.
 כמו מן הארץ ודומה לו כצאתי את העיר מן העיר. חלה את
 רגליו מן רגליו. דבר אחר את הארץ עם הארץ שאף שלש
 טפחים של עמק המחרשה נמוחו ונטשטשו:

(יד) עשה לך תבת עציגפר
קנים תעשה אתהתבה
וכפרת אתה מבית ומחוץ
בכפר:
 יד עביד לך תיבתא
 דאעין דקדרוס,
 מדורין תעביד ית
 תיבתא; ותחפי יתה
 מגיו ומברא, בכפרא.

רס"ה עשה לך תבת. הרבה רוח והצלה לפניו ולמה הטריחו
 בבנין זה כדי שיראוהו אנשי דור המבול עוסק בזה מאה
 ועשרים שנה ושואלין אותו מה זאת לך והוא אומר להם
 עתיד הקדוש ברוך הוא להביא מבול לעולם אולי ישובו:
 עצי גופר. כך שמו ולמה ממין זה על שם גפרית שנגזר
 עליהם להמחות בו: קנים. מדורים מדורים לכל בהמה
 וחייה: בכפר. זפת בלשון ארמי. ומצינו בגמרא כופרא.
 בתבתו של משה על ידי שהיו המים תשים דיה בחומר
 מבפנים וזפת מבחוץ. ועוד כדי שלא יריח אותו צדיק ריח
 רע של זפת אבל כאן מפני חוזק המים זפתה מבית ומחוץ:

(טו) וזה אשר תעשה אתה
שלש מאות אמה ארך
התבה חמשים אמה רחבה
ושלשים אמה קומתה:
 טו ודין, דתעביד יתה:
 תלת מאה אמין, ארפא
 דתיבתא, חמשין אמין
 פתיה, ותלתין אמין
 רומה.

(טז) צהר | תעשה לתבה
ואל-אמה תכלנה מלמעלה
ופתח התבה בצדה תשים
תחתים שנים ושלשים
תעשה:
 טז גיהור תעביד
 לתיבתא, ולאמתא
 תשכללנה מלעילא,
 ותרעה דתיבתא,
 בסטרה תשוי;
 מדורין ארעאין תנגיין
 ותליתאין, תעבדנה.

רס"ז צהר. יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה המאירה
 להם (בראשית רבא): ואל אמה תכלנה מלמעלה. כסויה משפע
 ועולה עד שהוא קצר מלמעלה ועומד על אמה כדי שיזוּבו
 המים למטה מכאן ומכאן (ס"א אינו): בצדה תשים. שלא יפלו
 הגשמים בה: תחתים שנים ושלשים. שלש עליות זו על גב
 זו עליונים לאדם אמצעים למדור תחתים לזבל (בראשית רבא):

(יז) ואני הנני מביא את-
המבול מים עלהארץ
לשחת כל-בשר אשר-בו
רוח חיים מתחת השמים
כל אשר-בארץ יגוע:
 יז ואנא, האנא מיתי ית
 טופנא מיא על ארעא,
 לחבלא כל בסרא דביה
 רוחא דחיי, מתחות
 שמיא: כל דבארעא,
 ימות.

רס"ח ואני הנני מביא. הנני מוכן להסכים עם אותם שזרזוני
 ואמרו לפני כבר מה אנוש כי תזכרנו: מבול. שכלה את
 הכל שכלבל את הכל שהוביל את הכל מן הגבוה לנמוך
 וזהו לשון אונקלוס שתרגם טופנא שהציף את הכל והביאם
 לבבל שהיא עמוקה לכך נקראת שנער שנגערו שם כל מתי
 מבול (ס"א מימי מבול וכן הגיה מהרש"ל בוח"ש במסכת שבת):

(יח) והקמתי את-בריתי
אתך ובאת אל-התבה
אתה ובניך ואשתך ונשי-
בניך אתך:
 יח ואקים ית קימי,
 עמך; ותיעול, לתיבתא
 אתה, ובנך ואתתך ונשי
 בנך עמך.

רס"ט והקמתי את בריתי. (בראשית רבא) ברית היה צריך על
 הפרות שלא ירקבו ויעפשו ושלא יהרגוהו רשעים שבדור:
 אתה ובניך ואשתך. האנשים לבד והנשים לבד מכאן
 שנאסרו בתשמיש המטה (שם):

(יט) ומכל-החיי מכל-בשר
שנים מכל תביא אל-
התבה להחית אתך זכר
ונקבה יהיו:
 יט ומכל דחיי מכל
 בסרא תריין מכולא,
 תעיל לתיבתא לקימא
 עמך: דכר ונקבא,
 יהון.

רס"א ומכל החי. אפלו שדים: שנים מכל. מן הפחות שבהם
 לא פחתו משנים אחד זכר ואחד נקבה:

(כ) מהעוף למינהו ומן-
הבהמה למינה מכל רמש
האדמה למינהו שנים מכל
יבאו אליך להחיות:
 כ מהעוף למינהו, ומן
 הבהמה למינה מכל רמש
 האדמה למינהו שנים מכל
 יבאו אליך להחיות:

רס"ב מהעוף למינהו. (ב"ר) אותן שדבקו במיניהם ולא
 השחיתו דרכם ומאליהם באו וכל שהתבה קולטתו הכניסה:
 ואתה קחת לך מכל-
 מאכל אשר יאכל ואספת
 אליך והיה לך ולחם
 לאכלה:

(כב) ויעש נח ככל אשר צוה
אתו אלהים כן עשה:
 כב ועבד, נוח: ככל
 דפקיד יתיה, יי בין
 עבד.

רס"ג ויעש נח. זה בנין התבה: